

A unes peticions de Jacques Santer —el nou successor de Jacques Delors— demanant ajut, els alemanys, sobretot l'orgullós Hans Tietmayer ha dit amb urc i cinisme que “els alemanys mai no tenen problemes de divises”; també ha dit que els països que demanen ajut —i no es des-cuida la lliura esterlina— són països que “no han fet els deures a casa”.

Efectivament, nosaltres no els hem fets. Les successives devaluacions no ens han servit per a corregir els defectes de la política econòmica. Mirin: al 1983 un DM costava 56,13 pessetes; al 1987 ja s'havia apujat a 68,69; el darrer dia de l'any 1994 valia 83,94 pessetes, i el dia d'avui, està a

92,85 pessetes. Si s'arriba a les 98,39 pessetes tindrà lloc la sortida del Sistema Monetari Europeu, un pas que el president Felipe González ja ha considerat *incompatible* amb la seva permanència al davant del govern.

Heus ací, després de la tediosa campanya del PP i del seu empresari senyor Cuevas, que les forces del mercat internacional poden portar la dimissió de Felipe González i la convocatòria d'eleccions generals. Es ben veritat, al mateix temps, que la tempesta monetària no ens afecta solament a nosaltres. La sortida de la peseta de l'SME (ja n'han sortit la lliura esterlina i la lira italiana, ara en perill de ser

ostatge de Silvio Berlusconi!) deixarà el franc francès com la moneda més dèbil del sistema —si se'n podia dir sistema!— i, a pocs dies de les eleccions presidencials, propagar la crisi per tot Europa. No n'hi ha prou amb les paraules carregades de supèrbia de Tietmayer. Avui, a instàncies del successor de Jacques Delors, Jacques Santer, es reuneixen els països de l'SME per estudiar els remeis d'una malura que ja podem dir que no es guarirà pas solament “fent els deures a casa”. I no n'hi haurà prou que els alemanys diguin que ells mai no han tingut crisi de divises. Tampoc no han guanyat mai cap “guerra gran”.
Fabià Estapé

Joan Bustos, cronista

Josep Rovira, company i amic de Joan Bustos, parla del periodista que durant gairebé nou anys ha estat la veu del País Valencià a la Televisió de Catalunya.

Aquelles falles i mascletades de què Joan Bustos tants cops havia parlat en les seves cròniques per als telenotícies de TV3 van ser el decorat i petaven com a soroll de fons quan el diumenge dia de Sant Josep, els familiars, un grup d'amics i de col·legues vàrem aplegar-nos al cementiri de València per retre-li un sentit adéu. Tot el país vivia un ambient festiu, la pólvora i el fum flotava suspès en l'aire per damunt dels pobles i de les ciutats que celebraven l'arribada del nou cicle anual de la naturalesa i per primera vegada, després de gairebé nou anys, una notí-

cia important de la delegació de València com la d'aquesta jornada d'esclat lúdic de les falles no arribaria a la redacció de Sant Joan Despí amb el ja irreplicable peu de crònica “Joan Bustos, TV3, València”

Per una bona majoria de catalans, la veu del Joan era la manera més directa de tenir coneixement i notícies del que es cuinava per sota d'aquesta frontera només geogràfica de l'Ebre. En moltes discussions acalorades més d'una vegada havíem sentit comentaris sobre el seu estil de dir i de fer les coses, sobre la seva tendència cap a un determinat tipus de temes,

Bustos amb Clementina Ródenas. “TV3, València”.

però sempre o gairebé sempre s'acabava constatant que gràcies a ell tot allò que passava al País Valencià arribava directament al coneixement d'un poble que molts cops mira els veïns del mapa i de llengua amb una certa supèrbia.

En Joan Bustos era, per acabar-ho d'adobar, simpàtic, atractiu en directe i a través de la pantalla i dotat d'una generositat i d'una energia inesgotable. Era capaç de moure's veloçment, ell i tot el seu equip al costat, de cap a cap de la geografia valenciana. Era, si es permet la comparació esportiva, una mena de defensa

infatigable i segur que si d'algun lloc treia la força era d'aquesta voluntat constant de superar-se, de complir amb la feina, de fer-ho bé, de ser el primer, i de fer de periodista.

En Joan havia nascut a Alacant, havia estudiat dret a Salamanca, on es va llicenciar, i d'allí va tornar a la seva ciutat nadiua, on va exercir una temporada. També allí va destacar-se en la lluita per la defensa del català en diverses campanyes i poc més tard es desplaçaria a València, on, després d'un període col·laborant en aquesta mateixa revista, va començar a treballar per la Televisió de Catalunya.

Potser era molta responsabilitat per a un home de lleis adaptar-se al periodisme, però la veritat és que el seu sentit del compromís el va fer aconseguir-ho.

A poc a poc va agafar estil i confiança: ara un vídeo de falles, ara un altre de la València profunda, uns quants de signe i de claredat compromesos sobre la llengua, més de seguiment i d'investigació policíaca, molts de malhaurats incendis i de repetits aiguats i riuades i sempre aquell interès per destacar la veu dels indefensos, l'opinió de totes les parts implicades...

El dia del funeral quan els noms de les poblacions que es deixen enrere en baixar per l'autopista recordaven una rere l'altra moltes de les seves cròniques, un pensament voltava pel cap. En pocs dies dues veus de les que més han fet per donar a conèixer el País Valencià a Catalunya desapareixien, eren les de l'Ovidi Montllor i la de Joan Bustos. Salvant totes les

distàncies entre aquests dos cronistes, la seva capacitat de difondre i de retratar en cròniques o cançons la realitat valenciana els fa comparables i potser també la roda de la vida els ha posat no solament en el mateix engranatge sinó també l'un a continuació de l'altre.

L'únic inexplicable del Joan és, però, la seva mort. Potser va ser una exigència ex-

cessiva, potser un cansament prematur, o qui sap si es va tractar d'aquest secret i imparabile mecanisme que encara cap medicina governa. El fet és que ens va deixar a tots sobretot sense un amic, després sense un professional irrepetible i a partir d'ara una mica més sols cada cop que creuem aquesta frontera només geogràfica de l'Ebre. **Josep Rovira**

Raons de la 'chiracmania'

Pere Vilanova analitza les raons del daltabaix en la intenció de vot que ha experimentat Balladur en detriment del seu contrincant Jacques Chirac.

Potser cal recordar, abans de tota altra consideració, que a França les enquestes d'opinió són serioses i fiables, almenys les de les "grans" firmes, cosa que s'ha pogut comprovar durant les successives eleccions de tota mena que ha viscut el règim francès de la V República. Això fa encara més espectacular el cas Chirac, i no sols perquè fa tres o quatre setmanes ningú no li donava cap possibilitat per a les presidencials. Com també fa espectacular la caiguda del "candidat-elegit abans d'hora" Balladur.

Si mirem el fenomen amb perspectiva, el gener del 1994 Balladur comptava amb una intenció de vot del 38%, i un nivell d'opinió favorable a la seva gestió de primer ministre encara més gran. Chirac, en aquella època, en tenia el 13,5%: la distància era de 25. És cert que érem a un any i mig de les presidencials, però la dada és significativa. A la tardor del 94, Chirac tenia el 15% i Balladur el 27%; i al 31 de desembre, Chirac, amb un 18%, era encara molt lluny del 32% de Balladur. En començar realment la pre-campanya electoral, la primera setmana de febrer d'enguany, Chirac oscil·lava —segons les enquestes— entre el 17% i el 20% (les més optimistes), i Balladur se situava en un 27/30%. Jospin, acabat d'entrar en competició, i malgrat una opinió inicial molt pessimista entre les files de l'esquerra, s'instal·lava aquelles mateixes dates en un nivell que des de llavors oscil·la entre el 19% i el

Jacques Chirac. El líder centrista ho té tot a favor per ser el seu president de França.

21%, i que sembla de moment estable. Tornant a Chirac, entre el 15 de febrer, quan encara era a set o vuit punts de Balladur, i el 8 de març, la inversió ha estat espectacular: ara Chirac té entre el 27% i el 29% d'intenció de vot, i Balladur s'ha reunit amb Jospin a la barra del 19/20%. Què ha passat?

L'una de les explicacions diu que un primer ministre, a la França de la V República, no és un bon candidat a president. S'esmenta la caiguda de Chaban Delmas contra Giscard al 1974, abans de la primera tanda, però el cas de Pompidou ho desmenteix radicalment. Es diu també que Balladur s'ha trobat ficat en el mal pas provocat pel seu ministre de l'Interior, Charles Pasqua, en l'afer d'unes escoltes il·legals de l'RPR, partit del primer ministre, i que la policia va destapar. O bé que el Govern ha cedit, fa tres setmanes, a una

simple i mínima mobilització estudiantina. Però Balladur ha cedit, des que és primer ministre, en tots els conflictes socials (pesca, agricultura, sindicats) i la seva popularitat era quasi intacta fins fa un mes. La raó de fons és que Balladur, amb una molt bona imatge com a primer ministre (bon gestor, pragmàtic, sense escarafalls ideològics, etc.), no s'havia trobat mai en una campanya electoral, ni municipal, ni cantonal, ni encara menys legislativa. No ha sortit mai al carrer, no ha debatut mai en públic contra un contrincant o més. Aquí és on Chirac l'esperava. Unes presidencials volen

dir tot el contrari, volen dir una llarga pre-campanya i una campanya intensa i brutal. La percepció que l'electorat ha tingut de Balladur en la primera visita a un mercat i en una fira rural ha estat, literalment, devastadora. L'estil, en campanya presidencial, és una cosa que si hom no té, no el pot pas compensar amb dos anys de bona opinió a les enquestes. En vuit dies, Balladur va perdre nou punts: irrecuperables.

La qüestió de fons és, en les tres o quatre setmanes vinents, quina campanya farà Chirac, a banda ignorar superbament Balladur. No gaire anti-Mitterrand, perquè no es presenta i continua essent força popular. No gaire agressiva contra l'esquerra, perquè no sembla que sigui un adversari creïble. Potser, per fi, una campanya "positiva", explicativa, i no "a la contra"? Fixem-nos-hi amb atenció; és un esdeveniment molt interessant. **Pere Vilanova**